

[Erik Eriksen.]

har den opfattelse, at Berlingske Tidende i en leder ramte noget meget centralt for oppositionen, når bladet gav udtryk for nødvendigheden af et sådant tilsagn fra statsministeren og af, at det skete her fra folketingets talerstol.

Jeg er tilfreds med regeringens bebudelse af forskellige lovforslag, der vil blive fremsat som følge af forliget. Jeg må dog sige, at jeg havde ventet, at der straks ved folketingsårets begyndelse var fremsat forslag om grundstigningsskyldens bortfald for landbrugsjord. Der er gjort opmærksom på, at det ville have sparet adskillige landkommuner for overflødig administrativt arbejde. Ligeledes tror jeg, at en hurtig fremsættelse af lovforslaget om ændring af pristallet ville have haft sin betydning i relation til arbejdsmarkedshandlingerne. Som mit hovedsynspunkt må jeg sige, at jeg føler mig overbevist om, at forliget vil vise sig tilstrækkeligt, hvis der ikke støder yderligere forstyrrelser til i vor økonomi; men det er også et meget stort „hvis“.

Så vidt jeg kan se, er der især to farer, der kan true forliget. Den første er de internationale konjunkturer, og den anden er det hjemlige omkostningsniveau. I sidste års åbningstale hed det, at den amerikanske økonomi igen var kommet ind i en periode af hurtig fremgang. Dette har vist sig ganske enkelt at være en fejlurdering. Den amerikanske økonomi står vel på det nærmeste i stampe; i hvert fald har fremskridttakten være meget beskeden, og usikkerheden om den fremtidige udvikling synes at være særdeles stor. Samtidig udtrykte man en forvisning om, at højkonjunkturer kunne fortsætte i alle vesteuropæiske lande. Denne udtalelse var en del af den noget unuancerede vurdering, som regeringen dengang anlagde, formentlig for at retfærdiggøre en økonomisk politik, der senere viste sig ikke at kunne holde. Denne gang er regeringen nok så forsigtig, hvad den ikke skal høre ilde for. Måske tager jeg fejl, eller forhåbentlig tager jeg fejl, men jeg føler mig egentlig ikke helt overbevist om, at regeringen i sine overvejelser lægger tilstrækkelig vægt på muligheden af en international konjunktursvækkelse. Disse mindre lyse udsigter indvirker naturligvis i høj grad på behovet for at holde igen på stig-

ninger i vort eget omkostningsniveau, og her er vi altså ved den anden hovedfaktor i bedømmelsen af truslen mod forliget eller mod saneringspolitikken — hvordan man nu vælger at sige det.

Ingen er vel i dag i tvivl om, at det var de sidste års vilde jagt efter højere indkomster, som skabte vanskelighederne for vor økonomi. Når omkostningsniveauet stiger stærkere end produktionen, bliver resultatet importoverskud og stigende priser. Begge dele har vi oplevet i rigt mål. Indførselsoverskuddet i år er allerede langt større, end det var i hele 1961, og skønt vi har oplevet ganske kraftige prisstigninger det sidste års tid, taler man nu om muligheden for 3 dyrtidsportioner efter næste januars pristol. Mon ikke dette siger de fleste en hel del om, hvor store rystelser vor økonomi er ude for?

Der er jo fra forskellig side rettet opfordring til fagbevægelsen om at vise mådehold ved de forestående overenskomstforhandlinger. Fra arbejderside har der været en tilbøjelighed til at opfatte disse henstillinger således, at de ensidigt skulle være rettet mod arbejderne. Jeg vil gerne understrege, at denne opfattelse ikke er i overensstemmelse med mit syn på spørgsmålet. Det, jeg her har peget på, og som jeg finder væsentligt, er, at arbejds lønningerne er toneangivende for, hvad meget store befolkningsgrupper søger at opnå af indkomstforbedringer. For mange håndværkere og en hel del industrivirksomheder gælder det, at deres avancer beregnes som en procentdel af den udbetalte arbejds løn. Tjenestemænd og adskilligt flere sidder og regner ud med flere decimaler, hvor stor en indkomststigning arbejderne har haft, for derefter at kræve den samme stigning. Folkepensionister og andre, der oppebærer sociale ydelser, har også fundet ud af, at stigningerne i arbejds løn er et ypperligt udgangspunkt for en forhøjelse af deres satser. Endelig kommer så til allersidst landbruget, der må holdes fri for stigningen i løn og omkostninger.

Hermed vil jeg have sagt, at organisationernes magtstilling i samfundet virker i den retning, at en stigning i arbejds lønnen med nogenlunde samme styrke forplanter sig ned gennem det øvrige samfund; skibsfarten og eksporterhvervene bliver straks